

AU
AARHUS UNIVERSITET

GUSTUS



NR. 2 ◊ JUNI 2007

D

TEMA OM
ØKOLOGI



AUGUSTUS er Aarhus Universitets alumnemagasin. Det indeholder nyheder og informationer til kandidater, bachelorer, medarbejdere, samarbejdspartnere og andre interesserede. „Alumne“ er en betegnelse, som universiteter rundt om i verden bruger om deres tidligere studerende. *AU-gustus* er en sammentrækning af AU for Aarhus Universitet og gustus (latin), som betyder smagsprøve. Deraf navnet *AU-gustus*.

INDHOLD

NR. 2 ◦ JUNI 2007



UDGIVER

Aarhus Universitet
Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C
Tlf. 8942 1111, Fax: 8942 1109
E-mail: au@au.dk, www.au.dk

REDAKTION

Anders Correll, redaktør
Helge Hollesen, journalist
Hans Plauborg, journalist
Martin H. Damsgaard, journalist

E-mail: augustus@au.dk

ANSVARSHAVENDE

Souschef Ingeborg Christensen

ABONNEMENT

AU-gustus udsendes gratis til bachelorer og kandidater fra Aarhus Universitet og samarbejdspartnere til Aarhus Universitet. Afmelding af abonnement skal ske til Torben Ankjær Johansen, tlf. 8942 1108, e-mail: taj@adm.au.dk
Husk at opgive abonnementsnummer, som står i adressefeltet på bagsiden.

DESIGN OG TRYK

Datagraf

OPLAG

56.500 stk

AU-gustus

udkommer 4 gange om året.

Næste nummer i september 2007.

Gengivelse af *AU-gustus* er tilladt ifølge de gældende Copy-Dan aftaler

FORSIDEFOTO: ØKOLOGISKE JORDBÆR
LARS KRUSE / AU-FOTO

AUGUSTUS



SIDE 22



SIDE 30

SIDE 8



Kort nyt	4
Friendraising – Fundraising	18
◦ TEMA OM ØKOLOGI	
Først syv magre – så syv fede	22
Økologisk mælk er sundere	24
Økologi kan hjælpe fattige bønder i Afrika	26
Økologi vs. markens dyr og planter	28
Økologi er bedst for miljøet	30
◦	
Kinesisk historieværk	32
Forskningspriser	34
Liberoen i forskningens superliga	36



SIDE 32



FRIENDRAISING – UNIVERSITETETS ALUMNEAKTIVITETER

KÆRE ALUMNER

Aarhus Universitet kan i dag tilbyde års-, jubilæums- og gensynsarrangementer, tilbud om efter- og videreuddannelse, gratis forelæsningsrækker på Folkeuniversitetet og sidst, men ikke mindst *AU-gustus*. AU's alumnemagasin har i flere år, med små og store historier fra jeres alma mater, været en væsentlig satsning i universitetets bestræbelser på at pleje kontakten – også denne gang, hvor man bl.a. kan læse om, hvordan alumnearbejdet tager fart på de danske universiteter.

Aarhus Universitet står lige nu midt i en meget spændende tid, hvor mange af grundstenene til det nye store og bredt funderede universitet bliver lagt. Det gælder også strategien for den videre friendraising med alumnerne. I må meget gerne sende en mail til augustus@au.dk med en god ide til alumnearbejdet, eller hvis I hører om en studiekammerat, som ikke modtager *AU-gustus*. Den stærkeste kontakt har I naturligvis med det fagmiljø, hvor I studerede, og derfor ønsker universitetet netop, at de decentrale alumneaktiviteter er i fokus. Centre, institutter, universitetsskoler og fakulteter må hver for sig

udvikle attraktive traditioner for deres alumner.

Vi ved, at I, Aarhus Universitets mere end 75.000 kandidater, som alumner er vigtige ambassadører for universitetet overalt i samfundet. Jeres opfattelse af Aarhus Universitet er med til at præge hele samfundets opfattelse af universitetet. Når I tænker positivt på studietiden og jeres gamle universitet, smitter det, skaber goodwill og gode samarbejdsrelationer. Det letter videnspredningen, det medfører, at Aarhus Universitet bliver udfordret af nye opgaver, og er i sidste ende med til at rekruttere nye dygtige studerende til universitetet.

Grundlaget er naturligvis fortsat at udvikle det stærke fundament, som gør Aarhus Universitet unikt – ikke kun i Jylland, men i hele Danmark og internationalt. Aarhus Universitet skal være fremragende på forskningsområdet, fordi universitetet herigennem kan tilbyde fremragende uddannelser og fremragende videnoverførsel. Universitetet skal være mangfoldigt, fordi der ikke er en, men mange måder at gøre tingene på, og universitetet skal være attraktivt for de mange unge mennesker og medarbejdere, som skal opholde sig på universitetet i kortere

eller længere perioder – det gælder naturligvis også alumnerne.

Det startede med privat universitetsundervisning i Jylland i 1928; i dag er Aarhus Universitet et internationalt orienteret universitet, hvis ambition er at konkurrere med de bedste. Derfor er der højt til loftet i Århus. Vi tror, der her er menneskelige og fysiske ressourcer til også at gå mod strømmen, til at udfordre det kendte eller det korrekte og til at satse på det, som vi selv tror på.

Universitetet vil opdyrke sin friendraising ud fra en filosofi om, at videnspredning, personlige netværk og livslang uddannelse betyder alt for et moderne videnssamfund. Vi ønsker debatten og udviklingen og er stolte, når universitetets alumner træder frem og præger samfundet. Jeg håber, at I på samme måde glæder jer, når medarbejdere og studerende fra Aarhus Universitet markerer sig, og at I så får lyst til at knytte båndene tættere.

Velkommen og god sommer
Lauritz B. Holm-Nielsen

TO STÆRKE I REKTORATET

For Nina Smith betyder det nye job et farvel til en karriere som økonomiprofessor og som formand for Det Frie Forskningsråd.



Aarhus Universitet har ansat to nye, kvindelige prorektorer. Professor i nationaløkonomi Nina Smith er blevet ansat som prorektor for det akademiske område, mens tidligere chefredaktør og administrerende direktør på Syddanske Medier Mette Bock er blevet ansat som prorektor for videnspredning.

Begge har ry for at være skrappe kvinder. Den ene er således blevet beskrevet som en flittig, effektiv, hård og sej kvinde, der indimellem kan optræde som et "rivejern". Den anden som en, der har stærke personlige værdier, og som ikke er bange for at give folk et vup, hvis de overtræder hendes moralske og etiske grænser. Dermed har rektor Lauritz B. Holm-Nielsen fået to markante og stærke kvinder ved sin side.

– Mette Bock er en ideel prorektor for videnspredning. Med hendes erhvervskarriere og flotte resultater er jeg sikker på, at vi får en prorektor for videnspredning, der kan være med til på fremragende måde at lede universitetet, særlig dets vigtige formidlings- og

rådgivningsopgaver over for samfundet, uanset om det er til samarbejdspartnere, myndigheder, politikere, erhvervsliv eller den brede offentlighed. Og med Nina Smith som prorektor for det akademiske område er jeg overbevist om, at Aarhus Universitet har et ledelsesteam, der dækker hele den vifte af opgaver, som universitetet står over for i de kommende år, sagde rektor Lauritz B. Holm-Nielsen i forbindelse med udnævnelsen af Mette Bock.

For Nina Smith betyder det nye job et farvel til en karriere som en af landets førende økonomiprofessorer, og det er en beslutning, der har krævet mange overvejelser.

– Jeg er utrolig glad for at forske, og det er her, min identitet har ligget de sidste 25 år. Men den her stilling var så spændende, at jeg syntes, jeg måtte søge den, hvis jeg ville nå at prøve noget andet i mit arbejdsliv. Jeg vil gerne være med til at sikre, at Aarhus Universitet i fremtiden får endnu flere forskningsområder, hvor universitetet er blandt de førende i verden. Det er vigtigt med et antal forskningsmæssige fyrår i verdensklasse. Samtidig skal vi sikre høj

KVINDER

kvalitet i bredden, også af hensyn til uddannelsesområdet, siger Nina Smith, der er uddannet cand.oecon. på Aarhus Universitet.

For Mette Bock bliver det også en tilbagevenden til Aarhus Universitet, hvor hun er uddannet cand.scient. pol.

– Aarhus Universitet ser jeg som en af landets vigtigste institutioner, og jeg glæder mig rigtig meget til denne udfordring. Videnspredning har afgørende betydning for, om de mål, som Aarhus Universitet har sat, kan realiseres, og jeg glæder mig til at give mit bidrag til den rivende udvikling, som universitetet er i, siger Mette Bock.

Senere på året ansætter Aarhus Universitet en ny universitetsdirektør, der sammen med rektor og de to prorektorer udgør rektoratet.

Læs portræt af de to prorektorer på:
www.au.dk/augustus

Mette Bock blev i 1996 Årets Erhvervskvinde for det arbejde, hun havde præsteret som chefredaktør og administrerende direktør på *JydskeVestkysten*.



FOTO: LARS KRUSE / AU-FOTO

PROFESSOR SKAL RÅDGIVE NYE DEMOKRATIER

Professor Michael Hansen Jensen fra Juridisk Institut er af Regeringen blevet udpeget som stedfortrædende medlem af Venedig-kommissionen, der behandler forfatningsmæssige spørgsmål i Europarådets regi. Michael Hansen Jensen er udpeget for en fireårig periode og skal repræsentere Danmark i Venedig-kommissionen sammen med lovråd (afdelingschef) Jørgen Steen Sørensen fra Justitsministeriet. Forfatningseksperterne i Venedig-kommissionen yder bistand til primært østeuropæiske lande og tidligere Sovjetrepublikker, og dermed får Michael Hansen Jensen mulighed for at bidrage til de forfatningsmæssige byggesten til de nye demokratier i den gamle østblok.

CENTER FOR KØNSFORSKNING

Aarhus Universitet har atter fået et Center for Kønsforskning og atter med lektor Kirsten Gomard som centerleder. Det ny center er et center uden mure oprettet i samarbejde mellem Institut for Historie og Områdestudier ved Aarhus Universitet, Kvindehistorisk samling på Statsbiblioteket og Kvindemu-seet i Danmark.
www.koensforskning.au.dk

PÅ SPØRET AF STUDIET



FOTO: LARS KRUSE / AU-FOTO

De kom helt fra Island, Hellerup og Aalborg med overvejelser om at bosætte sig i Århus for at studere.

Ca. 10.000 unge fra hele landet og udlandet rundede byen i forbindelse med årets U-days-arrangement fra den 1. til den 3. marts. U-days er uddannelsesdage i Århus og har været afholdt siden 2005, da de videregående uddannelsesinstitutioner i Århus gik sammen om at markere Århus som landets bedste studieby.

Mange af de 10.000 unge lagde vejen omkring Aarhus Universitet – herunder Morten Grimstrup, der går i 3. g på Odder Gymnasium.

– Jeg er kommet for at hoppe med på et foredrag, men også for at finde ud af, om jeg skal vælge Århus. Byen og det sociale miljø ligger på en førsteplads, når jeg skal vælge studium, sagde Morten Grimstrup bl.a.

NATUR- VIDENSKABENS FOLKELIGE GENNEMBRUD

Folk fra nær og fjern vælter ind for at følge foredragsrækken "Naturvidenskabelige gennembrud", som Det Naturvidenskabelige Fakultet arrangerer i samarbejde med Folkeuniversitetet i Århus.

Søauditoriet i den sydlige del af Universitetsparken har til flere af foredragene i løbet af foråret været fyldt til bristepunktet, og det har været nødvendigt at transmittere lyd og billeder til de mindre auditorier for at tilfredsstille den store efterspørgsel.

Det er tredje år i træk, Det Naturvidenskabelige Fakultet afholder en folkelig foredragsrække, og til manges overraskelse er det blevet en kæmpesucces.

– Folk sagde, at det kunne vi godt glemme. Alle snakkede om naturvidenskabens krise, men vi er nu nogle, der hele tiden har ment, at der blandt folk er en stor interesse for naturvidenskab, siger kommunikationschefen for Det Naturvidenskabelige Fakultet, Jens Holbech.

FOGH PÅ ASB

En populær og smilende statsminister gæstede fredag den 13. april Handelshøjskolen, Aarhus Universitet (ASB). Klapsalverne bølgede op mod talerstolen, hvorfra han blandt andet talte om globalisering. Han understregede, at ASB er et forum for den generation, der skal bære globaliseringen ind i fremtiden.

PERFORMANCE PÅ VÆGTEN

Danske universiteters performance på en række områder skal fremover afgøre, hvor mange penge de får til forskning fra statens faste pulje af basisbevillinger. Det betyder bl.a., at forskernes publiceringer af artikler og bøger skal vægtes og have point. Det er en helt ny øvelse for de humanistiske og til dels også de samfundsvidenskabelige fag, og udsigterne til en kvantificering af forskningen har allerede skabt en del uro på Københavns Universitet.

Prodekan Johnny Laursen fra Det Humanistiske Fakultet i Århus har dog ingen problemer med at give point til bestemte publikationstyper. Men hvis international publicering får en højere vægtning end national, frygter han, det vil ændre forskernes adfærd og gå ud over "den sarte danske flora af forsknings- og kulturtidsskrifter".

Ud over forskningskvalitet i form af publicering vil Videnskabsministeriet også måle danske universitetets performance inden for undervisning, vidensspredning og omkostningseffektivitet.

Dekan Svend Hylleberg fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet siger, at den nye bevillingspraksis må få universitetet til at overveje, hvilke opgaver det vil bruge kræfter på, for den nye fordelingsnøgle kommer også til at slå igennem internt på universitetet.

– Hvis man internt laver en anden incitamentsstruktur end ministeriets, kan det komme til at gå ud over universitetets bevillinger. Så man skal sørge for, at fakulteterne forfølger de målsætninger, som de udefra bliver dømt på, siger Svend Hylleberg.



FOTO: LARS KRUSE / AU-FOTO

STUDENTER- RÅDGIVNINGENS LOFT ER NÅET

Efter en voldsom vækst i de fem foregående år oplevede Studenterrådgivningen i 2006 for første gang, at kurven for henvendelser og behandlinger i forhold til året fladede ud. Ikke fordi behovet er blevet mindre, tværtimod, men fordi Studenterrådgivningen simpelt hen har nået grænsen for, hvor mange studerende de kan nå at hjælpe.

– Vi har i dag kontakt med cirka tre procent af en universitetsårgang, og jeg vil tro, at vi i virkeligheden næsten burde fordoble det tal, hvis vi skulle hjælpe alle. Behovet er meget større end det, vi kan nå at dække, siger Studenterrådgivningens direktør, Else-Marie Stilling.

I den århusianske afdeling af Studenterrådgivningen har man særligt prioriteret den første indledende samtale, så nye studerende kan komme til med det samme. Men det betyder så, at ventetiden bliver længere på den videre behandling, for ifølge Else-Marie Stilling kan personalet simpelt hen ikke løbe hurtigere.

SNART-GRAVID.DK

Et nyt forskningsprojekt skal forsøge at afdække, hvorfor mange yngre danske kvinder har svært ved at blive gravide. Hovedsageligt har de fleste undersøgelser hidtil spurgt kvinder, der er blevet gravide. Det nye og rent internet-baserede studie henvender sig til kvinderne, allerede når de begynder at overveje at blive gravide.



FOTO: LARS KRUSE / AU-FOTO

BYENS VILDESTE SHOW

Medicinernes festforening Umbilicus vandt i år Det Gyldne Bækken tilbage fra økonomerne.

Glem alt om byens stadion. Glem spillestederne, åen og havnen. Glem også Grøn Koncert og Vestre Eng. Og glem for Guds skyld Tangkrogen.

Det vildeste, festligste og mest farverige show i Århus foregår i Universitetsparken i begyndelsen af maj, når festforeningerne på byens videregående uddannelser udkæmper årets kapsejls på universitetssøen.

– Alle under 30 i Århus kender kapsejlsden. Det er nok det vildeste show i byen, sagde en kvindelig tilskuere, der sammen med tusinder af andre havde fundet vej til søbredden.

I et usædvanligt flot forårssolskin var de vidner til en klar sejr til medicinernes festforening Umbilicus, der blandt de elleve hold excellerede udi den særlige disciplin at forcere en lille kold sø i et mere eller mindre sødygtigt fartøj, bunde en øl, løbe rundt om ølflasken 10 gange og forcere søen igen under øredøvende jubel fra tusinder af tilskuere.

Dermed generobrede Umbilicus trofæet *Det Gyldne Bækken*, der havde overvintret hos sidste års vindere fra økonomisk festforening ØF.

TREDJEPLADS I VM I VOLDGIFT

I hård konkurrence med jurastuderende fra bl.a. Harvard University og tyske universiteter fik jurastuderende fra Aarhus Universitet i påsken en flot delt tredjeplads i den internationale procedurekonkurrence Vis Moot. Der deltog 177 hold fra hele verden i konkurrencen, der populært sagt svarer til en slags VM i internationalt køb og voldgift, hvor jurastuderende procederer over en fiktiv voldgiftssag og kæmper mod andre universiteter med midler som proces, paragraffer og internationale domme. Det er den hidtil bedste placering, Aarhus Universitet har opnået i Vis Moot.

TIETGENPRISEN TIL UNG FORSKER FRA ØKONOMI

Lektor Bjarne O. Brendstrup fra Institut for Økonomi er blevet hædret med Tietgenprisen, der gives til unge forskere, der beskæftiger sig med erhvervsøkonomisk forskning. Bjarne O. Brendstrup modtog prisen, fordi han har udvist evne til at bygge bro mellem avanceret økonomisk teori og de praktiske problemstillinger som erhvervs virksomheder dagligt konfronteres med. Med prisen følger 100.000 kroner samt en guldmedalje, og 30-årige Bjarne O. Brendstrup indskrives sig dermed i den lange række af Tietgenprismodtagere, som går tilbage til 1929, hvor prisen blev indstiftet i anledning af 100 året for C.F. Tietgens fødsel.

GALATHEA HAVDE IKKE NOK TID

Fester, druk, prostitutionsbesøg og journalister, der hellere ville tage solbad og se videofilm end skrive om forskning. Efterspillet om Galathea-ekspeditionen har budt på mange kulørte oplysninger. Men hvordan gik det egentlig med forskningen og dataindsamlingen om bord?

AU-gustus har spurgt flere AU-forskere, der var med om bord i kortere eller længere tid, og de siger alle, at ekspeditionen bød på både succeser og fiaskoer. Forholdene om bord på skibet var generelt gode, når det gjaldt selve forskningen og dataindsamlingen. Det største problem var det stærke tidspres, mener de.

– Jeg tror ikke, der er tvivl om, at mange projekter havde alt for lidt tid, fordi der var mange andre hensyn at tage. Når skibet nu af publicitygrunde absolut skulle hele jorden rundt, burde man have forlænget turen med mindst to måneder, siger professor, dr.scient. Niels Peter Revsbech, der deltog i flere

projekter under temaet ”Havets iltfattige zoner”.

Lektor og hvalforsker Peter Teglberg Madsen, der var med på projektet ”Lyd i oceanerne”, er enig.

– Man har villet for meget på kort tid. Videnskab handler i høj grad om at gentage målinger på samme måde mange

gange i træk, og samtidig skal man være fleksibel nok til at forfølge interessante emner, når de pludselig opstår. Den procedure havde trange kår på skibet, fordi tidsplanen var meget stram. Tre måneder mere på den samme rute havde forskningsmæssigt været meget værd, siger Peter Teglberg Madsen.



FOTO: ANDERS CORRELL

Gratis bog om globalisering

Den er elsket for sine muligheder, åbenhed og økonomiske gevinster. Den er hadet af andre, der ser den som Vestens værktøj til at kontrollere verden, og så er den frygtet af dem, der forudser, fædrelandet bliver til Moder Jord, og at den globale verdensborger betyder patriotens endeligt.

Globalisering er mere end samhandel, økonomi og fairtrade kaffe, og det bliver belyst i bogen *Globalisering – fortid-nutid-fremtid*, som Det Humanistiske Fakultet ved Aarhus Universitet netop har udgivet.

Bogen består af 10 rigt illustrerede interviews med forskere fra fokusområdet Globalisering, som er et samarbejde mellem Det Samfundsvidenskabelige Fakultet og Det Humanistiske Fakultet.

Du kan blandt andet læse om, hvordan en ”online turist” bruger nettet til at skabe globale rejsefællesskaber, længe inden flyet er fløjet. Hvorfor litteraturhistorien har ignoreret,

at Grundtvig og Leonora Christina er langt mere end indædte danske symboler. Hvad et tusind år gammelt skelet har med globalisering at gøre. Og så får du også forklaringen på, hvorfor det er vigtigt at leve nationalt i et multikulturelt samfund.

Bogen er gratis og kommer til at ligge forskellige steder i det offentlige rum – i venteværelser, på museer, og så er den blevet sendt ud til flere højskoler og en stor del af de danske gymnasier.

GLOBALISERING – FORTID-NUTID-FREMTID ER TRYKT I 20.000 EKSEMPLARER. BOGEN KAN REKVIRERES, SÅ LÆNGE LAGER HAVES. KONTAKT DET HUMANISTISKE FAKULTET PÅ: 8942 6923, ELLER MAIL: AUGUSTUS@HUM.AU.DK
BOGEN KAN OGSÅ DOWNLOADES FRA:
WWW.HUMANIORA.AU.DK/FORMIDLING/MINI



DANSKE UNIVERSITETER KÆMPER OM SYNLIGHED

Branding, markedsføring, reklame, informationskampagner. De danske universiteter har skærpet kampen om at være synlige. Forskning og uddannelse er for længst blevet globale konkurrenceparametre. Men hvordan er det lige, man som universitet skiller sig ud og bliver et kendt "varemærke" på det globale forsknings- og uddannelsesmarked, hvor "alle" hævder at være i verdensklasse?

Københavns Universitet fokuserer i en ny brandingkampagne på korte, fyndige og lidt provokerende budskaber. "Først lærer vi dig alt. Så lærer du os, hvor vi tog fejl. Nordens førende forskning foregår i København", lyder teksten på en af de plakater, der bl.a. har hængt i busser og på banegårde, rundt om på universitetets campus og været indrykket som helsidesannoncer i de store dagblade.

På Aarhus Universitet er der ingen planer om en specifik brandingkampagne. Man vil hellere spille på mange strenge, når det drejer sig om skabe mest mulig synlighed om sit brand.

– Branding er så ufatteligt mange ting. Det er en lille del af universitetets branding, når vi laver krus og andre produkter med vores logo på og sælger dem. Det er også en del af vores branding, når vi for eksempel har et tæt samarbejde med Folkeuniversitetet i Århus, som sidste år havde ca. 22.000 deltagere på de mange kurser og foredrag. Men det er også en del af universitetets branding, at vi nu efter universitetsfusionen har over 40.000 studerende og medarbejdere, som kan være vores ambasadører i en masse sammenhænge, siger kommunikationschef Anders Frølund.

Trods den øgede konkurrence mellem universiteterne i Danmark er der stadig en del universitetsfolk, der vægrer sig ved tanken om at reducere den intellektuelle kompleksitet til simple reklamebudskaber. Det forstår branding- og kommunikationsekspert Claus Buhl godt.

– Problemet ved at brande et universitet er, at forskernes forpligtelse er over for sandheden, mens alle omkring dem leder efter nytten. Universiteter er elitære i deres tankegang, men de lever midt i et samfund, som gerne vil have viden og kundskaber, og der er ikke nogen naturlig kobling mellem sandhed og nytte, siger Claus Buhl.

CAND.OECON. = GODE OG VELLØNNEDE JOB

Cand.oecon.er får særdeles hurtigt job og bliver også godt betalt for deres arbejde. Det viser resultaterne af den anden kandidatundersøgelse, som lektor Viggo Høst fra Institut for Økonomi har gennemført. Samtlige 902 kandidater (cand.oecon.er) fra og med årgang 1998 blev kontaktet i forbindelse med undersøgelsen, der blev lukket for besvarelser i september 2006. 63,6 procent har besvaret spørgeskemaet i kandidatundersøgelsen. 62,4 procent af kandidaterne fra Institut for Økonomi har sikret sig det første job allerede inden afslutningen af studiet, og 80 procent er i arbejde efter tre måneder.

SOMMERUNIVERSITET FOR BØRN

Årets Sommeruniversitet for børn hedder "Barndommens fortællinger i tidsmaskinen", og læselystne børn vil i uge 27 kunne komme på en tidsrejse igennem fortællingernes univers. I løbet af ugen vil børnene skulle beskæftige sig med emner som "Barndommen i litteraturen", "Barndommen i andre medier", "Barndommens sprog" og "Barnet som forfatter". Målgruppen er 4.- 6. klasse.
www.nordisk.au.dk/nyheder/sommeruni/presentation

FOTO: SCANPIX



SPISELIG OG SYNLIG FORSKNING

– Der var kæmpestor interesse og nogle fantastiske rammer. Men vi kunne da godt have ønsket os lidt mere presse-dækning, så begivenheden og indholdet af den kom bredere ud, siger Merete Edelenbos fra Institut for Råvarekvalitet på Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet.

Sammen med en række kolleger var hun vært for flere indslag om den moderne forbrugers forhold til frugt og grønt i forbindelse med Forsknings Døgn den 27. april. Forsknings Døgn er en landsdækkende begivenhed, videnskabsministeren har sat i søen for at styrke formidling af forskning i Danmark.

På Aarhus Universitet var overskriften for arrangementet "Spiselig forskning – bliv klogere på din mad", og alle ak-

tiviteter var i år samlet omkring Søauditierne. Ca. 1500 interesserede gæster mødte op i løbet af eftermiddagen og aftenen for at blive klogere på så forskellige emner som "Kødkvalitet – mørhed, muskler og smag", "Cola-kulturen og dine tænder" og "Mellem Haram og Halal – om mad i islam."

For at skabe mere synlighed om arrangementet havde universitetet fået Arla til at opstille tre kæmpestore Arla-mælkekartoner rundt om på universitetet. Det gjorde de også – 1500 besøgende til Forsknings Døgn var næsten en fordobling i forhold til sidste år. Sponsoratet skabte dog også en del debat på universitetet om brugen af sponsorer og deres synlighed. Kritikerne argumente-

rede for, at Arla-sponsoratet kunne skabe tvivl om universitetets uafhængige forskning, mens andre betragtede det som en del af universitetets nye hverdag.



FOTO: LARS KRUSE / AU-FOTO

MYNDIGHEDSBETJENING – TVANG ELLER SAMSPIL?

Det står klart, at myndighedsopgaver bliver en større del af hverdagen for forskerne ved Aarhus Universitet. Fusionen med sektorforskningsinstitutionerne har nemlig banet vej for den ændring i stillingsstrukturen, der principielt set betyder, at alle forskere ved universitetet kan tvinges til at udføre opgaver for et ministerium, og det bekymrer mange forskere.

– Jeg kan godt forstå bekymringen, og den kan også vise sig berettiget, men med en fornuftig forvaltning er der ingen, der bliver tvunget til noget, siger fællestillidsmand på Aarhus Universitet Erik Strange Petersen.

En del forskere, der kan blive påvirket af lovændringen, er ikke totalt afvisende over for myndighedsopgaver, men udtrykker dog tydelig skepsis over for tvangstankegangen.

– Man siger jo, at de, der betaler gildet, også skal have lov at bestemme noget, og det er helt naturligt, at man kan hjælpe samfundet, men det bør være et samspil. Hvis de begynder at pålægge os opgaver som på en fabrik, så smutter folk, for der er ingen, der vil tvinges til noget. Vi er slet ikke en arbejdsstyrke, man kan styre på den måde, lyder det fra professor Henrik Balslev fra Biologisk Institut.

Institutleder ved Molekylærbiologisk Institut Erik Østergaard Jensen spør ikke de helt store problemer.

– Det er jo altid godt, når forskningen kan anvendes, men hvis vi skal udføre myndighedsopgaver, så skal det være til de ting, vi i forvejen kan. Jeg tror gerne, at folk vil påtage sig opgaver, for det havner vel kun her, hvis man mener, vi er de rette, og at det derfor ligger i forlængelse af vores kompetencer, siger han.

ARTIKELKONKURRENCE

“VERDNER AF UDFORSKNING OG FÆLLESSKAB”

UDDRAG AF REKTORS TALE VED

AARHUS UNIVERSITETS 100-ÅRS JUBILÆUM, ÅR 2028

Der var folk der rystede på hovedet da Aarhus Universitet efter årtusindskiftet ændrede kursen. I en tid præget af kulturel indelukthed og individualisme stødte en ny generations gryende værdier som mangfoldighed og fællesskab ofte panden mod muren. Men ledelsen stod fast på den verdensåbne, menneskelige kurs som gjorde Aarhus Universitet til Danmarks stærkeste brand siden H.C. Andersen.

I år 2012 indviede man de fem store oplevelsescentre. Det begyndte med Kulturoplevelsescenteret og Sprogoplevelsescentret, som i weekenderne fyldte universiteterne med alle slags danskere. De teknisk nyskabende museer forstod tidens hunger efter udforskning, viden og leg, og siden fulgte oplevelsescentre for henholdsvis Natur, Religion og IT. Universiteterne blev folkeligt forankrede på en måde der aldrig før var set, og optaget steg som en konsekvens væsentligt i de følgende år.

En anden bemærkelsesværdig beslutning var “Mangfoldighedsdokumentet”, der fastslog at universitetet på alle niveauer aktivt ville anspore til pluralisme. Når et netværk af bare 4 studerende med en ny idé baseret på et synspunkt, en interesse eller en samhørighedsforståelse meldte sig på banen, stillede universitetet op med grupperum, talerstol og små økonomiske tilskud. De mange nye studenternetværk blev en kæmpe gevinst for studenterdemokratiet, gennemfør-

selsprocenten og innovationen. Utallige små netværk, grupper, klubber, logger og foreninger så dagens lys i det man senere har kaldt “den netværksdemokratiske vækkelse”.

Fortidens skræk for det religiøse og folkekirkens særstatus blev effektivt brudt da man – under store protester – opførte templet, moskén og kirken, hvor grupper af studerende og ansatte kunne mødes for at meditere, bede og netværke. De munke, imamer og pastorer som netværksgrupperne bød indenfor, satte på en konstruktiv måde gang i debatter om værdier og etik som kom til at forme vores selvforståelse.

Alle de traditionelle kantiner blev nedlagt, og i stedet blev der plantet mange små sushibarer, wokhuse, bagerier og spisesteder der specialiserede sig i vegetarmad, halalshawarma, norske fiskeretter eller indisk naanbrød. De små gastronomiske enheder blev placeret i klynger, så valget mellem verdens køkkenkunster blev en daglig begivenhed.

Det var et modigt og klogt valg universitetets ledelse traf, da de i 2011 gjorde Verdens naturarv, kulturarv og udvikling til det samlende projekt for hele institutionen. Det var globalt, fremsynet og gennemtænkt.

AU Global Teams® talentspejdere, som særligt opererede i Afrikas og Asiens udviklingslande, inviterede grupper af unge mennesker til Århus for at give dem uddannelse, og uddannelse i at uddanne. I

dag ser vi hvordan disse unge mennesker er vendt tilbage til Sydsudan, Angola, Cambodja og Myanmar, hvor de bygger uddannelsessektorer op som skaber fremgang, stolthed og grobund for demokrati. Medvirkende til succesen var naturligvis også den fremsynede idé at alle undervisere på universitetet hvert 10. år skulle tilbringe ét semester i et udviklingsland. Undervisere i medicin, økonomi og sprog har på den måde været med til at stabilisere verden, og vi er stolte over vores indsats. Det er fortjent at vi i år blev belønnet med Nobels Fredspris, som det første universitet i verden.

Undervisningen ændrede langsomt karakter. Teams af undervisere erstattede eneundviseren, og nye videokonferencer blev kreativt udnyttet i de såkaldte “globale parallelklasser”. Jeg husker stadig hvordan Statskundskab som de første indførte fælles undervisning med store amerikanske universiteter, og hvordan det første globale projekt mellem et hold arkæologistuderende fra Århus og Athen i 2019 blev godkendt og siden indført som obligatoriske forløb i studieordningen. Siden gik det slag i slag, og de “globale parallelklasser” har tilføjet en dimension vi nu dårligt kan forstille os at være foruden.

Som følge af internationaliseringen tog vi det vigtige skridt at opprioritere både dansk og engelsk i undervisningen. Center for Dansk som Undervisnings- sprog og Centre for Educational English

NG, PASSION

tilførte os et stærkt boost. Mange ikke-danske studerende lærte dansk med en hastighed og en målrettethed som siden blev genstand for mange videnskabelige studier. Hemmeligheden var bl.a. sprogcaches, hovedsageligt studerende trænet i praktisk sprog-læring, som i perioder mandsopdækkede nytillkomne med dansk sprog til deres sprogselvtillid røg i top. Gennem de samme læringsprincipper styrkede danske studerende og ansatte

deres engelskfærdigheder fundamentalt.

Aarhus Universitet valgte at satse på verden, mennesket og fællesskabet. Det blev vores største aktiv, vores brand og økonomiske redning. Vi blev et foregangsuniversitet med stærke værdier og visioner, som ramte en åre i årtusindskiftets generation. Det høster vi frugterne af i dag.

AF REKTOR VUSUMUZI ØSTERGAARD HWA-YOUNG
FORFATTET AF STUD.MAG. CARSTEN ALMANN LEVISEN

VINDEREN

Hvordan forestiller du dig Aarhus Universitet i fremtiden? Hvilken vision skal det bygge på? De spørgsmål valgte 34 personer at give deres bud på i universitetets artikelkonkurrence. Konkurrencen var udskrevet som et led i det igangværende strategiarbejde for at få medarbejderes og studerendes bud på, hvordan AU's fremtid kunne tegne sig.

Op særligt ét bud tog dommerkomiteen med storm, nemlig den nyuddannede cand.mag. Carsten Almann Levinsens bud på rektors tale i forbindelse med Aarhus Universitets 100-års jubilæum i 2028.

– En ide om at vinde Nobels Fredspris er tilstrækkelig sprælsk og visionær til, at den kan samle alle hovedområder på universitetet, sagde en af dommerne, Karsten Juul-Olsen fra konsulenthuset

Cubion, i forbindelse med overrækkelsen af vinderpræmien – et rejsegavekort på 10.000 kr.

Ud over artikelkonkurrencen har 2600 medarbejdere givet deres mening til kende om den vision og de værdier, Aarhus Universitet bør bygge på, via et webbaseret spørgeskema. Artiklerne og besvarelserne vil indgå i det videre arbejde med at fastlægge det nyfusede Aarhus Universitets nye strategi.



JAGTEN PÅ SVEND GRATHES GRAV



Forskere fra Aarhus Universitet leder efter kong Svend Grathes grav. Med et såkaldt magnetometer præsterer Tatiana Smekolova at dyrke arkæologi uden at få jord under neglene. Hun har foreløbig "gennemløjet" 1.600 kvadratmeter af Grathe Hede for at finde ud af, hvad der gemmer sig under jordoverfladen. Magnetometeret måler afvigelser i jordens magnetiske udstråling. Mens en metaldektektor kun kan spore metaller, så kan magnetometeret også afsløre sten eller andre anomalier i jorden indtil flere meter ned.

Kong Svend blev i 1157 dræbt på Grathe Hede – og fik sit tilnavn derefter – men hans grav er aldrig fundet. På Heden står et ensomt kapel og en mindesten, hvorfor fakultetets middelalderarkæologer indbød Tatiana Smekolova, der både er uddannet fysiker og arkæolog og siden nytår har været ansat for Center for Sortehavsstudier, til at hjælpe med at scanne jorden.

AARHUS UNIVERSITET VAR MEDARRANGØR, DA

LEGENDEN OG DIPLOMATEN

DEN 21. MAJ GÆSTEDE ÅRHUS

Det var stort, nærmest andægtigt, da de to store statsmænd Koffi Annan og Bill Clinton talte til de godt 3.000 tilhørere i NRCi Arena i Århus. Bill Clinton holdt, som en af de mere garvede tilhørere udtrykte det, igen en legendarisk tale – denne gang med fokus på de verdensomspændende miljøproblemer og globaliseringen.

Denne retorikkens mester demonstrerede et fantastisk overblik og detaljekendskab og havde ingen problemer med dykke ned i den danske miljøpolitik og ulandsbistand, som han roste i høje vendinger. Det kan skyldes, at Clinton efterhånden har besøgt Danmark ca. ni gange – i hvert fald så mange gange, at Anders Fogh har "truet" ham med, at han skal betale skat af sine foredrag her i landet.

– Det gør jeg gerne, men det er på betingelse af, at pengene går til udvikling af vindmølleenergien, sagde Bill Clinton med et smil.

Kofi Annans tale var mere en beretning om hans store indsats for at afskaffe sult, hungersnød og krige i verden via hans lange diplomatiske løbebane i FN – en karriere, han på et tidligt tidspunkt satte på standby, fordi han blev beordret til København.

– København er en dejlig by, men ikke det oplagte sted for en ung FN-medarbejder med et brændende ønske om at udvikle den 3. verden, sagde Koffi Annan, der dog efter kort tid genoptog FN-arbejdet i Egypten.

Bill Clinton høstede højlydt bifald, da han indledningsvis hilste på mere end 1.000 studerende på de bageste rækker, som var inviteret til at overvære foredragene. "Det er okay, der sad jeg også, da jeg var på jeres alder," sagde Clinton.



FOTO: SØREN KJELDGAARD / AU-FOTO

HÅRD JURAPRØVE

KAN VÆRE EN FORDEL

En ny undersøgelse viser, at de århusianske jurastuderende på første studieår er absolutte bundskrabere, når karaktererne ved det grønne bord skal deles ud.

Når de kommende jurister skal holde styr på formueretten ved eksamensbordet efter det første år på Aarhus Universitet, er censorernes dom benhård. Faktisk så hård, at de århusianske jurister ligger 1,3 karakterpoint under deres studiefæller i København og 1,1 point under dem i Odense – og det, selv om pensum på papiret dækker omtrent de samme områder.

Institutleder Jørgen Albæk Jensen fra Jura indrømmer, at sammenligningen med København og Odense umiddelbart ser lidt skræmmende ud set med århusianske briller, men han forklarer, at hvis man måler jurastudierne på mere end bare karaktererne efter første år, bliver billedet lidt mere nuanceret. For den hårde 1. årsprøve betyder nemlig, at studerende, som ikke er juramindede, bliver sorteret fra tidligere i forløbet.

– Vi har præcis det samme antal studerende som København, der når frem til en bachelorgrad.

Forskellen er blot, at hvor vores store udskillelse sker efter første år, så er kø-

benhavnerne frafald fordelt mere ligeligt over alle tre år, forklarer han.

Jørgen Albæk Jensen mener, at en hurtigere udskillelse forhindrer de studerende i at bruge alt for mange SU-klip på en uddannelse, inden de finder ud af, om det er den rigtige, men han slår samtidig fast, at den hårde prøve ikke skal give de studerende et unødigt hårdt hak i eksamensbeviset. Og netop for at gøre hakket mindre hårdt foreslår Jesper Hollegaard, som er Alternative Juristers repræsentant i studienævnet, at man undersøger en række mulige ændringer i eksamensbeviset, så det bliver endnu mere gennemskueligt for arbejdsgiverne, at et enkelt 6-tal eller et 7-tal måske ikke er så slemt alligevel.

– Vi mener, at man fremover bør skrive hele årgangens gennemsnit ud for hvert fag på den enkeltes eksamensbevis, og vi har også overvejet, om man bør fjerne den automatiske gennemsnitsudregning, så arbejdsgiverne bliver tvunget til at analysere eksamensbeviset mere indgående. Men samtidig tyder vores tilbagemeldinger fra de store advokatkontorer også på, at de udmærket godt ved, at et 8-tal i Århus er mere værd end et 8-tal i København, siger han.

SPROGMUSEUM PÅ BJERGET

En gruppe lingvister fra Aarhus Universitet er ved at konkretisere ideen om et dansk sprogmuseum med et omfattende internationalt tilsnit. De vil skabe et museum fuldt af avanceret it-teknologi, hvor øre og øje kan suge viden og historier om et af menneskets vigtigste redskaber.

– Med interaktive hands-on-udstillinger kan vi skabe et sprogmuseum, hvor publikum både kan høre, se og taste sig til viden om sprog, forklarer en af ophavs-mændene, lektor Peter Bakker fra Afdeling for Lingvistik.

Finansieringen af museet er endnu ikke på plads, men Peter Bakker er optimistisk.

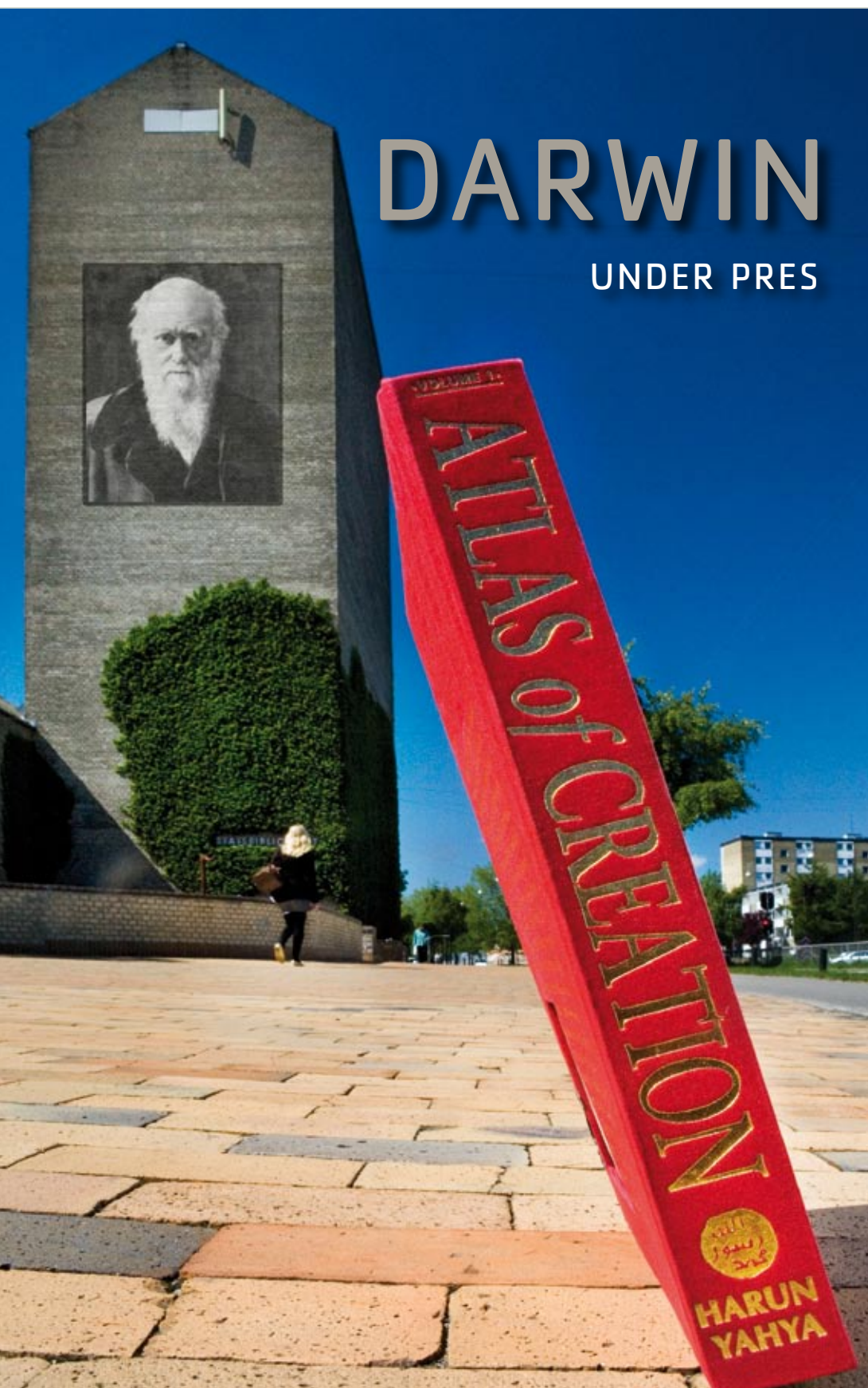
– Jeg tror bestemt, det kan lade sig gøre at finde pengene via private og offentlige instanser, siger han og tilføjer, at sprogmuseum er en ny trend i den internationale museumsverden. Således er et højteknologisk sprogmuseum i São Paulo på mindre end et år blevet et af de populære museer i Brasilien, og i byer som Washington, Barcelona, Firenze, Budapest og Reykjavik er der mere eller mindre konkrete initiativer til sprogmu-seer.

Peter Bakker har også et forslag til placeringen.

– Vi synes, det skal have sine egne rammer i en spektakulær arkitektur, der også kan trække publikum til. Vi går efter at få et stykke verdensarkitektur på Lille Barnow-grunden i Ringgade-Nørrebrogade-krydset. Det passer også fint med universitetets internationale ambitioner, siger Peter Bakker.

DARWIN

UNDER PRES



Kreationisme og intelligent design er ved at blive hverdag i Europa. Blandt protestanter, katolikker og muslimer breder den forestilling sig, at livet, jorden og hele universet er skabt af en guddommelig kraft, og at de postulerede evolutionære udviklinger udviser et målrettet design, der ikke kan have fundet sted ved den gradvise evolution. Gratis materiale, der går imod evolutionsteorien og ind for en religiøst begrundet skabelse, bliver sendt til tusindvis af skoler med opfordring til at give eleverne et "balanceret billede" af livets historie. Darwin er den store skurk i angrebet på evolutionsteorien, som nu også presser EU's forskningspolitik. Det så man bl.a. i forbindelse med forhandlingerne til det 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration, hvor der blev sat voldsomt religiøst-politisk pres imod støtte til stamcelleforskning.

I gigantbogen *Atlas of Creation* får den stiltfærdige victorianske videnskabsmand tilmed skylden for de værste onder i det 20. århundrede: terrorismen, kommunismen, racismen og nazismen.

Blandt forskerne på Aarhus Universitet opleves kreationismen dog langt fra som en reel udfordring til evolutionslæren. Alligevel skal man være på vagt.

– Intelligent design-bevægelsen er ynkkelig og desuden præget af en bagvendt logik. Holdningen hos dens tilhængere er, at de ikke kan lide evolution, og de vil så finde nogle argumenter mod den. De arbejder med en skjult dagsorden, og det er dybt bekymrende, at de kan få så megen indflydelse. Det skal man i den grad være på vagt for i Europa, mener Daniel Otzen, der til august tiltræder et professorat i bioteknologi ved iNANO-centret på Det Naturvidenskabelige Fakultet.

Læs tema fra *CAMPUS* på:
www.au.dk/augustus

FUSIONSKONCERT I UNIVERSITETSPARKEN



FOTO: SØREN KJELDGAARD / AU-FOTO

Nik & Jay sluttede koncerten af i Universitetsparken, hvor også Nephew, Bli' Glad og Grand Avenue spillede op til fusionsfest.

Der var ikke meget eksamensperiode over Universitetsparken, da Nik & Jay og Nephew trykkede den af sammen med de andre bands til den store fusionskoncert i parken den 25. maj. Især de to pop- og rapdreng Nik & Jay fik pigerne til at smile ved scenekanten og publikum op at stå med et liveshow og en række hits, der sendte dansebølger gennem hele parken. Arrangørerne var selvfølgelig glade for den gode stemning og de mange deltagere. Da publikumstallet var på sit maksimale, vurderede Mikkel Krogsholm fra de Studerendes Råd og Laug ved Aarhus Universitet (SRL), at det nærmede sig 9.000. SRL fik et pænt overskud på koncerten, som de planlægger at bruge på en koncert i efteråret, hvor man evt. vil forsøge at få TV2 med på koncertprogrammet.

TILFREDSHEDEN STIGER PÅ ASB

Elever på Handelshøjskolens, Aarhus Universitet (ASB) er mere tilfredse med deres studier end i 2005. Det viser en internetbaseret undersøgelse, hvor knap 1400 studerende har besvaret en lang række spørgsmål om blandt andet deres studiemiljø, lærernes undervisning og Handelshøjskolens faciliteter.

Besvarelsenerne er samlet i syv forskellige hovedkategorier og en række andre områder. På en skala fra 0 – 100, hvor 100 er bedst, er kategorien tilfredshed steget fra 60 til 63 point siden 2005. Topscoreren er kategorien forventninger, der relaterer til de studerendes forventninger til studiet og ASB. Her er scoren oppe på 79 point. I forhold til 2005 er det dog kun en stigning på et enkelt point.

Dette års højdespringer er kategorien image, der er gået fra 63 point i 2005 til

72 i år. Med image mener man blandt andet, om skolen er nytænkende, har god kontakt til erhvervslivet og er international.

Men området de studerendes vurdering af studiemiljøet og de faglige relationer mellem de studerende følger også godt med. Her er resultatet kravlet hele 8 hak op ad pointstigen og ligger på pæne 69 point.

Knap så positivt ser det ud, når de studerende giver deres besyv med i kategorien hardware. Den dækker blandt andet over tilfredshed med bygninger, studierne opbygning og fagudbud og ligger nede på 57 point ligesom i 2005.

Prodekan for uddannelse Peder Østergaard er dog ikke overrasket over resultatet af netop denne kategori.

– Vi har længe haft pladsproble-

mer, men heldigvis har vi nu en løsning i sigte, siger han og henviser til, at Handelshøjskolen skal overtage Musik-konservatoriets bygninger til sommer og samtidig planlægger et byggeri, der giver ekstra 5000 kvadratmeter til blandt andet undervisning.

I undersøgelsen blev de studerende også spurgt, om de ønskede mere karriererådgivning. Spørgsmålet samlede gennemsnitligt 75 point, og det vækker tilfredshed hos Peder Østergaard, efter at Handelshøjskolen for nylig har åbnet sit Karrierecenter.

– Som med alle nye forretningsområder er det altid spændende at følge udviklingen og få konstateret, om man har truffet de rigtige valg. Det har vi tilsyneladende, siger han.

VENNER SØGES – PENGE INGEN HINDRING

Man skal friendraise, før man kan fundraise, lyder meldingen fra flere alumneforeninger på de danske universiteter. Netværkssamfundet gør det endnu vigtigere for universiteterne at styrke tilknytningen til og mellem tidligere studerende.

Den tid er forbi, hvor universiteterne i Danmark siger "farvel og tak" til de studerende, når de får kandidatbeviset i hånden. I dag hedder det snarere "farvel og på gensyn".

Sådan har det altid heddet i de engelsktalende lande, hvor man ikke kunne drømme om at slippe kontakten til de kandidater, man selv har udklækket, og nu er der også for alvor kommet gang i alumneaktiviteterne på universiteterne herhjemme.

– Vi ønsker, at KU's studerende skal være evighedsstudenter – på den fede måde, skriver prorektor på Københavns Universitet (KU) Lykke Friis bl.a. på sin blog på universitetets hjemmeside. Hun står i spidsen for en ny alumneforening, der er begyndt i det små, men som for alvor skal gå i luften fra september.

– På KU er vi novicer, når det gælder alumne-arbejdet. Med den nye forening

ønsker vi at sende et kraftigt signal om, at man ikke kun læser på KU i de år, hvor man indskrevet. Der skal derimod være tale om en relation for hele livet, hvor man løbende vender tilbage til sit gamle universitet for at møde de gamle studiekammerater, få opdateret kompetencer og ikke mindst give de nye studerende en hånd med at klare sig igennem et studieforløbs op- og nedture, siger Lykke Friis.

FUND- OG FRIENDRAISING

I USA er der store alumneforeninger, der råder over både plejehjem og kirkegård. Det er Harvard for livet, men også for evigheden. Lykke Friis afviser, at noget lignede vil ske på Københavns Universitet.

– Altså, mindre kan jo gøre det. Der er også mange af de universiteter, vi samarbejder med, der har held med

fundraising fra tidligere studerende. I første omgang vil vi satse på social kapital og friendraising, men jeg vil ikke udelukke, at vi om nogle år vil gå over i fundraising-fasen. Jeg har bl.a. været en tur i Lund for at studere, hvordan det i Sverige er lykkedes at få alumner til at testamentere større beløb til deres alma mater. Så det kan altså godt lade sig gøre selv i et land med et højt skattetryk, siger Lykke Friis.

Handelshøjskolen, Aarhus Universitet etablerede i 2006 alumnenetværket ASB Alumni. Her er man også indstillet på, at friendraising kommer før en mulig fundraising.

– Vi er stadig i friendraising-fasen, men vi har bestemt overvejet, at vi på et senere tidspunkt skal forsøge os med fundraising via alumner, siger Alumni Manager Jacob Jensen.



Netværket har ifølge Jacob Jensen allerede stor succes.

– I forbindelse med den første gensynsdag, som vi holdt sidste år, måtte vi stoppe for tilmeldinger, da vi var oppe på 550. Det er klart mit indtryk, at vores alumner meget gerne vil deltage i netværk og komme til relevante arrangementer. Og jeg tror, det bliver endnu lettere at mobilisere alumnerne i fremtiden, fordi vi nu gør et stort arbejde med skabe opmærksomhed om netværket og vores tilbud over for de nuværende studerende, siger Jacob Jensen.

NETVÆRKETS BETYDNING

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og Copenhagen Business School (CBS) har igennem flere år haft alumneforeninger, men fundraising gennem alumner har man slet ikke forsøgt sig med.

– Fundraising!? Nej, det gør vi ikke i,

siger specialkonsulent Gitte Andresen fra DTU og henviser kategorisk til universitetets hjemmeside, hvis man vil vide mere om DTU's alumneaktiviteter.

Anne Jeremiassen fra alumneforeningen på CBS er mere imødekommende.

– Man siger jo ikke nej til donationer, men det er ikke muligheden for at skabe profit, der har drevet vores aktiviteter. I øvrigt tror jeg slet ikke, at det at give penge til sit gamle universitet ligger i dansk og skandinavisk mentalitet. Men vi kan nok blive bedre til at hente penge hjem fra virksomheder og fonde, siger hun.

Anne Jeremiassen mener, at det personlige netværks store betydning for moderne karrieremennesker vil få universiteternes alumneforeninger til at blomstre. Det gør de allerede på CBS, hvor næsten alle studieretninger har deres egen alumneforening. Det gælder

også for den prestigefyldte MBA-uddannelse, og ifølge et medlem af bestyrelsen for MBA-alumneforeningen, administrerende direktør Christian Emborg, er det netop netværket, der er det største aktiv ved alumneforeningen.

– I vores database har vi nu over 700 profiler på MBA'ere fra CBS, som jeg har adgang til og kendskab til – det er jo et fantastisk aktiv for mig og min virksomhed, siger han i et interview til dagbladet Børsen.

Man kunne så passende spørge, om den administrerende direktør også ville betale for at få adgang til det netværk.

**LÆS OGSÅ REKTORS LEDER PÅ SIDE 3:
FRIENDRAISING – UNIVERSITETETS
ALUMNEAKTIVITETER.**

ET BEGAVET UNIVERSITET

Aarhus Universitet modtog – navnlig i forbindelse med grundlæggelsen og de første leveår – flere gaver og donationer fra private enkeltpersoner og fonde.

CAMPUS har bedt Palle Lykke fra Universitetshistorisk Udvalg om at ridse nogle af de vigtigste op.

1920:

Aarhus Oliefabriks direktør Frederik Lausen donerer et stort beløb til opkøb af præparater i udlandet med henblik på oprettelse af et naturhistorisk museum for derved at få sat universitetssagen i gang. Lausen gav senere et meget stort beløb til opførelse af den første bygning.

1926:

Etatsråd C.G. Filtenborg testamenterer én million kroner til et legat for studerende.

1928:

Julius A. Christensen, en lokal kulgrosserer, donerer 180.000 kr., som anvendes til køb af en tidligere øjenklinik, som indrettes til kollegium – Marselisborg Studentergaard på Marselis Tværvæg.

1933:

De Forenede Teglværker giver en million gule mursten til opførelse af den første universitetsbygning. Men mange andre gav også – virksomheder såvel som enkeltpersoner. Sidstnævnte gav typisk 10.000 kroner pr. person, idet man underskrev et gavebrev på beløbet.

1933:

Ny Carlsbergfondet donerer 50.000 kr. til anlæggelse af Universitetsparken.

1938:

Otto Mønstedts Fond betaler opførelsen af Kollegium 3 på betingelse af, at studerende ved Det Økonomiske og Juridiske Fakultet får fortrinsret. Kollegierne i Universitetsparken opførtes normalt på baggrund af enkelt-donationer a 5.000 kroner hvilket svarede til ét værelse.

1941:

Thomas B. Thriges Fond betaler 1,1 million kroner til jævnspændingsanlægget i Højspændingslaboratoriet, hvor også bygningerne er betalt via private gaver.

1944:

Gunnar Andreasen donerer aktiekapitalen på 300.000 kroner i sin fabrik Cheminova kvit og frit til Aarhus Universitet.

1954:

Ellen Dahl, enke efter overretssagfører Knud Dahl, skænker Sandbjerg Gods til Aarhus Universitet.



I 1954 skænkede Ellen Dahl Aarhus Universitet Sandbjerg Gods, der i dag fungerer som universitetets kursuscenter.

FUNDR THE AME

Amerikanske universiteter bruger enorme ressourcer på at hive enorme beløb ud af private donorer.

Og det er ikke kun elite-universiteterne, der hiver midler hjem fra tidligere studerende og private fonde.

University of Virginia er det ældste og et af de bedste offentlige universiteter i USA. Ved den seneste ranking i efteråret 2006 kunne de små 20.000 studerende og godt 2000 forskere og undervisere glæde sig over, at universitetet igen var havnet på en andenplads over de bedste offentlige universiteter i USA. De sidste ti år har universitetet aldrig ligget under tredjepladsen.

Successen har givet universitetet "størhedsvanvid". For nylig lancerede ledelsen den mest ambitiøse fundraising-kampagne, der nogensinde er set på et offentligt amerikansk universitet. Målet er at indsamle tre milliarder dollars fra private donorer inden 2012. Beløbet overgås kun af de private eliteinstitutioner Stanford, Columbia og Cornell. På universitetets hjemmeside kan enhver med et VISA- eller American Express-kort – golden eller ej – gå ind og yde et generelt eller specifikt bidrag til universitetet.

Det langsigtede mål er at styre University of Virginia helt op i toppen blandt verdens bedste universiteter ved at skabe

Stanford University indsamlede i 2006 911,16 mio. dollars hos private donorer. Målsætningen er 4,3 mia. dollars inden 2012. Denne endnu ikke opførte bygning til Stanford School of Medicine er finansieret af en privat donor. Alumner fra de bedste amerikanske universiteter er generelt meget bevidste om den markedsværdi, de har i kraft af deres uddannelse. Et universitet vil således ret ofte kunne mobilisere alumnerne, hvis det er faldet i nationale og internationale rankings, for alumnerne ved, at uddannelsens prestige helt kontant kan påvirke deres egne indtjeningsmuligheder på arbejdsmarkedet.



FOTO: SØREN KJELDGAARD / AU-FOTO

FØRST SYV MAGRE SÅ SYV FEDE

Salget af økologiske produkter er på himmelkurs efter nogle meget stille år i starten af det nye årtusinde, men hvorfor? Forbrugerne er blevet rigere og mere bevidste om sundhed og miljø, lyder nogle af svarene. Et andet peger på medierne som trendsætter for, om økologi er in eller yt.

De fleste ting her i verden går op og ned, og sådan er det også med salget af økologiske varer. Efter en kraftig vækst i halvfemserne foretog markedet en nødopbremsning ved overgangen til det nye årtusinde. Salget stagnerede, og antallet af økologiske landbrug begyndte at svinde ind, men nu hiver danskerne igen økologiske varer ned fra hylderne. Ifølge Danmarks Statistik var der i 2006 en vækst på 18 procent i omsætningen af økologiske føde- og drikkevarer.

RÅD TIL ØKOLOGI

Årsagen til, at detailhandelen har fået kog under den økologiske salgsgryde, er først og fremmest det økonomiske opsving, som samfundet oplever. Det mener John Thøgersen, der er professor i økonomisk psykologi på Handelshøjskolen, Aarhus Universitet (ASB). Han har forsket i forbrugeradfærd i forhold til økologiske fødevarer gennem mange år.

– Salget af økologiske varer er stigende i flere europæiske lande og USA.

Men i Danmark og Tyskland sker der det særlige, at væksten falder sammen med en kraftig højkonjunktur. Det betyder, at folk får flere penge mellem hænderne, og så er de mere villige til at købe de dyrere økologiske produkter, siger John Thøgersen.

VÆRDIERNE STYRER INDKØBSVOGNEN

Men det er ikke kun økonomien, der er herre over, hvilke varer danskerne foretrækker at sætte tænderne i. Værdierne



har også et fast greb i indkøbsvognen, lyder det fra tyske Ulrich Hamm, der er professor i økologisk jordbrugs- og levnedsmiddelmarketing på universitetet i Kassel og blandt andet har beskæftiget sig med det danske marked.

– Danskerne og resten af europæerne køber først og fremmest økologiske varer, fordi de mener, det er godt for deres helbred og mindsker risikoen for alvorlige sygdomme. Men værdier som et sundt miljø, dyrevelfærd og gammeldags og autentiske produktionsmetoder er også stærke motivationsfaktorer, siger Ulrich Hamm.

Det er John Thøgersen enig med ham i og uddyber:

– Der er mange faktorer, der motiverer forbrugerne til at købe økologisk, og i dag er det ikke noget problem at overbevise danskerne om, at det er godt at spise økologisk. Det, der bremser forbrugerne, er merprisen på de økologiske varer i forhold til de konventionelle.

Økologisk kød er langt dyrere end konventionelt kød og har derfor en lav markedsandel. Derimod har økologisk mælk en relativt stor markedsandel, fordi det kan konkurrere på prisen, forklarer han og fortsætter:

– Men når forbrugerne så får ekstra mange penge mellem fingrene, som under den nuværende højkonjunktur, betyder prisen ikke så meget længere, og så stiger salget.

MEDIERNE VED MIDDAGSBORDET

Men hvor får forbrugerne deres værdier og holdninger til økologi fra? Ifølge John Thøgersens forskning tyder noget på, at medierne er med til at præge holdningen til økologi rundt omkring ved middagsbordene i Danmark. Han overvågede i syv år, fra 1996 til 2002, hvordan *Jyllands-Posten* omtalte økologi i sine artikler. Her fandt han ud af, at emnets popularitet i samfundet stemte overens med holdningen til økologi i de fleste af avisens artikler.

HVAD ER ØKOLOGISK JORDBRUG?

Overordnet er økologisk jordbrug defineret ved fire principper: sundhedsprincippet, økologiprincippet, retfærdighedsprincippet og forsigtighedsprincippet.

De gælder som fælles værdisæt og minimumsregler for økologisk jordbrug i hele verden og beskriver blandt andet, at landmanden ikke må anvende kunstgødning og pesticider. Principperne er formuleret af International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM), der er den største internationale økologiske organisation. Der eksisterer desuden mange præciseringer og stramninger af de fire principper, blandt andet på EU-plan og i de enkelte lande.

– Da salget gik godt i 90'erne, var der en klar overvægt af positivt vinklede artikler, og da væksten skiftede til stagnation omkring årtusindeskiftet, faldt det sammen med, at flertallet af artikler i avisen forholdt sig negativt til økologi. Jeg har endnu ikke haft tid til at følge op på undersøgelsen, men det er mit indtryk, at der nu igen er flest af de positive artikler. Det er svært at sige, om pressen er med til at skabe eller blot forstærker en udvikling, men meget tyder på, at den spiller en rolle i forhold til, hvad forbrugerne mener om økologiske varer, siger John Thøgersen fra Handelshøjskolen, Aarhus Universitet.

SAMFUNDSPROBLEMER GAVNER ØKOLOGI

Ifølge John Thøgersen ser fremtiden lys ud for salget af økologiske varer i Danmark.

– Selvfølgelig kommer der igen nogle år, hvor salget vil stagnere og måske endda falde, men set over en længere periode tror jeg, at væksten fortsætter. Vi har en lang række samfundsproblemer, som økologisk jordbrug bliver set som en del af løsningen på, for eksempel forurening af vores drikkevand og den globale opvarmning. Det vil kaste et positivt lys over de økologiske varer mange år ud i fremtiden, siger han.

Et paradoks er det dog, at selvom salget af økologiske varer atter tager til, falder mængden af økologiske jordbrug for fjerde år i træk. Antallet af bedrifter er reduceret med en fjerdedel siden 2002. Men eksperter fra branchen mener, at det stadig er efterdønninger fra de magre år i starten af årtusindeskiftet, og man forventer, at nedgangen vil flade ud, hvis efterspørgslen på de økologiske varer fortsætter med at stige.



FOTO: SØREN KJELDGAARD / AU-FOTO

ØKOLOGISK MÆLK ER SUNDERE



FOTO: JANNE HANSEN

Økologisk mælk er sundere end konventionel mælk. Strengt taget er det dog ikke på grund af, at mælken er økologisk, men fordi køernes foder er forskelligt fra foderet i et konventionelt landbrug.

SUNDHED

Økologisk mælk indeholder større mængder af en række formodede sunde stoffer end mælk, der stammer fra et konventionelt landbrug. Det viser forskellige undersøgelser fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet (DJF). På listen er for eksempel omega 3-fedtsyrer, antioxidanter og plantestofferne fytoøstrogener. Stofferne kan blandt andet virke forebyggende på udviklingen af hjerte-kar-sygdomme eller forskellige kræftsygdomme.

FODERET GØR UDSLAGET

Årsagen til, at den økologiske mælk er sundere, skal man finde i køernes foder. Det forklarer forskningschef Jacob Holm Nielsen fra Institut for Råvarekvalitet ved DJF. Han har deltaget i flere projekter, hvor man blandt andet har analyseret sig frem til et højere indhold af omega 3-fedtsyrer, E-vitaminer og antioxidanter i økologisk mælk.

Økologiske køers kost består ofte af græs og kløver, og det har indflydelse på mælkens kvalitet. Kløver er en vigtig del af det økologiske sædskifte, idet den fikserer luftens kvælstof i sine rodknolde og derved henter store mængder kvælstof til markerne.



– Det er egentlig ikke så overraskende. I et økologisk landbrug fodrer man i højere grad med græsensilage (kløver, græs og bælplanter, *red.*) eller sætter køerne på græs, end man gør i et konventionelt landbrug. Den slags foder indeholder flere af de sunde stoffer end for eksempel majsensilage, som man normalt anvender mere af i et konventionelt landbrug, forklarer Jacob Holm Nielsen.

Den betragtning deler han med seniorforsker Stig Purup fra Institut for Husdyrsundhed, Velfærd og Ernæring

ligeledes ved DJF. Stig Purup har blandt andet været med til at sammenligne indholdet af fytoøstrogener i økologisk og konventionel mælk. Fytoøstrogener finder man i høje koncentrationer i bælplanter som for eksempel kløver, lupin og ærter.

AUSTRALSK KØR PÅ KLØVER

Undersøgelser fra Danmark, Frankrig og Norge viser, at økologisk mælk indeholder flere fytoøstrogener end konventionel mælk. Men fra en australsk under-

søgelse har forskerne fået underbygget deres tese om, at de sunde stoffer i økologisk mælk stammer fra dyrenes foder. Undersøgelsen i Australien viste nemlig, at konventionel mælk, udtaget i foråret fra køer på kløvergræs, havde lige så høje tal som den økologiske mælk i Danmark.

– Det australske eksempel peger i retningen af det, som vi allerede godt ved. Den økologiske mælk er sund på grund af køernes foder, og ikke kun fordi den er økologisk, understreger Stig Purup.

NY MÆLKEFORSKNING PÅ DJF

Der er for nylig kommet et nyt forskningsprojekt, der handler om mælk, ved Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet (DJF). Programmet er ledet af forskningschef Jacob Holm Nielsen og har til formål at skabe baggrunden for at kunne producere økologisk høj kvalitetsmælk og højt forarbejdede mejeriprodukter. For at kunne realisere de planer vil man blandt andet introducere nye skånsomme pasteuriserings-teknologier, der kan bevare mælkens oprindelige egenskaber og fokusere på, at malkekoens foder i høj grad kommer til at bestå af næringsrigt foder fra græsmarken.



FOTO: SCANPIX



Økologiske certificeringsregler kan give afrikanske småbønder adgang til verdensmarkedet og sikre dem en god indkomst. Det kræver dog, at bønderne kommer i kontakt med et firma, der har markedsadgang og vil arrangere deres certificering.

BILLEDET ER UDLÅNT AF ICTUS FAIR TRADE.

ØKOLOGI KAN HJÆLPE FATTIGE BØNDER I AFRIKA



Er økologisk jordbrug og dets luksusvarer forbeholdt de rige lande? Ifølge forskere på Aarhus Universitet kan et skifte til økologisk jordbrug i verdens fattigste lande bidrage til at bekæmpe sultproblemer i mange områder.

HUNGERSNØD

I Danmark er økologiske varer en luksus, som vi tager os råd til. Men i Afrikas fattigste lande syd for Sahara kan en om-lægning til økologisk jordbrug begrænse lokalbefolkningens mangel på mad inden for 20 år. Det har forskere fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet (DJF) beregnet. Resultatet har givet genlyd verden over efter for nylig at være blevet fremlagt i Rom på konferencen for økologisk jordbrug og fødevarerforsyning under FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations).

Forskerne har anvendt verdens mest velstimerede model til at lave scenarier for fremtidig fødevarerforsyning og sult, IMPACT, der er udviklet af Det Internationale Fødevarerinstitut i Washington. Modellen har de kombineret med alt, hvad der findes af relevante undersøgelser om udbytteforholdet mellem økologisk og konventionelt landbrug i de pågældende lande.

INSPIRERET AF GRÆSRØDDER

Seniorforsker Niels Halberg fra DJF uddyber:

– Det konventionelle landbrug med kunstgødning og pesticider er aldrig slået igennem i store dele af Afrika, og der er ikke noget, der tyder på, at det kommer til at gøre det inden for en overskuelig fremtid. Sprøjtemidlerne og kunstgødning er for dyre og markedsadgang og rådgivningstjenesten for dårlig. Det resulterer i, at bønderne får et ringe

udbytte på deres udpinte jord. Men nu er græsrodsbevægelser begyndt at lære de lokale bønder, hvordan man dyrker jorden økologisk, baseret på en forbedret udnyttelse af lokale ressourcer. Talrige eksempler viser, at det hæver udbyttet for bønderne, siger Niels Halberg.

Forskerne har i deres beregninger afprøvet, hvordan fødevarerforsyningen vil se ud, hvis halvdelen af det sydlige Afrikas bønder går over til økologisk jordbrug i løbet af de næste 20 år.

– Vi har været ret moderate i vores forventninger til, hvor meget udbyttet vil stige, men alligevel viser modelfremskrivningen, at bønderne får mere mad og bedre ernæring. De vil desuden i højere grad kunne forsyne de hastigt voksende byer med mad, så Afrika ikke bliver så afhængig af import i fremtiden, som hvis

udviklingen fortsætter ud ad det nuværende spor, siger Niels Halberg.

AKILLESHELEN ER FORSKNING

Beregningerne har dog et særligt sårbart punkt, som man ikke kan komme udenom, hvis økologien skal forbedre fødevarer-sikkerheden i det sydlige Afrika.

– Det kræver viden at kunne dyrke et økologisk jordbrug. Den viden skal bønderne få fra et netværk, der blandt andet består af forskning i de regionale forhold, planteforædling og intensiv rådgivning. Lige nu er det ikke nemt at få øje på sådan et netværk i Afrika, så hvis det er den her vej, man vil gå, som nogle af FAOs repræsentanter er begyndt at overveje, kræver det en kæmpe indsats, siger seniorforsker Niels Halberg.



FOTO: NIELS HALBERG

En afrikansk kvinde fra et lille landbrug i Uganda forbereder dagens måltid. Hoved-ingrediensen er en lokal rodfrugt, der er en af de afgrøder, bønderne vil kunne få et større udbytte af ved at gå over til økologisk jordbrug.

ØKOLOGI VS. MARKENS DYR OG PLANTER

Mange økologiske marker bliver efterhånden dyrket lige så intensivt som konventionelle marker, og det betyder en øget belastning af de økologiske markers plante- og dyreliv.

DYRELIV

– Økologiske jordbrug har fået ry for at være mere skånsomme over for markens planter og dyr end de konventionelle jordbrug, men det er ikke altid tilfældet længere. I dag bliver mange økologiske marker dyrket lige så intensivt som de konventionelle, og som en følge deraf belaster de også plante- og dyrelivet i samme grad. Det går især ud over antal-

let af fugle og insekter på og omkring de økologiske marker, siger seniorforsker Christopher John Topping fra Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet (DMU). Han arbejder i Afdeling for Vildtbiologi og Biodiversitet, hvor han har været med til at foretage flere undersøgelser inden for området.

Ifølge Christopher John Topping kan man dog stadig læse i mang, at de øko-

logiske jordbrug er mere skånsomme over for markens dyreliv.

– Det er, fordi undersøgelserne er gamle og ikke repræsenterer det voksende antal højeffektive økologiske jordbrug, siger Christopher John Topping og tilføjer:

– Økologerne er blevet bedre til at dyrke deres afgrøder. For eksempel står det økologiske korn i dag ofte lige så tæt som konventionelt korn. Det er en fordel for landmanden, fordi det holder ukrudtet væk, men når ukrudtet forsvinder, mister flere fugle og insekter også deres fødegrundlag.

INGEN PLADS TIL FUGLEREDER

Et af de økologiske landmænds midler i kampen for et større udbytte på markerne hedder strigling. Det er en let form for harvning, der holder ukrudtet nede. Metoden er meget effektiv og er en af hovedårsagerne til, at kornet står så



FOTO: BO MELANDER

Der er ikke meget ukrudt i de økologiske marker i dag. Det betyder, at flere fugle og insekter mister deres fødegrundlag.



tæt på de økologiske marker. Uheldigvis betyder det også, at der ikke er plads til sanglærkens og agerhønenes reder, der ligger på jorden inde i marken.

– Økologerne behandler jo deres marker miljømæssigt forsvarligt, men på grund af den stigende effektivitet ser det ud, som om fuglene bliver tabere i det her spil, siger Christopher John Topping og forklarer, at både sanglærken og agerhønen faktisk har bedre levevilkår i de konventionelle marker:

– Her bliver plejesporene (traktorsporene, *red.*) holdt åbne, fordi landmanden kører ud med sprøjtemidler. Sporene giver fuglene nogle åbne områder til at søge føde på. Det har de ikke i den økologiske mark, hvor plejesporene gror til, fordi landmanden ikke kører med sprøjtemidler. Det er noget af et paradoks, at

sprøjtemidler på en måde er med til at give bedre levevilkår for nogle af markens fugle.

FLERE BLOMSTRENDE PLANTER

Selvom mange økologiske landbrug er begyndt at belaste dyre- og planteliv i højere grad end tidligere, er plantehegnene omkring markerne dog stadig hjemsted for flere blomstrende plantearter, end det er tilfældet for det konventionelle landbrug. Det skyldes hovedsageligt, at der i det konventionelle landbrug driver pesticider ud i hegnene, og de er hårde ved plantelivet, forklarer seniorforsker Marianne Bruus fra Afdeling for Terrestrisk Økologi ved DMU:

– Når marken gødes, kommer der en del organisk gødning ud i plantehegnet. Gødningen indeholder kvælstof, og der-

for er det kun de planter, der kan lide kvælstof, som vokser i hegnet, men sammenlignet med hegn ved konventionelt dyrkede marker er der dog flere blomstrende plantearter i de økologiske hegn. Det har betydning for de dyr og insekter, der er afhængige af pollen, nektar og frø som fødekilde, siger hun.

Både Christopher John Topping og Marianne Bruus skal deltage i et stort fælles forskningsprojekt mellem DMU, Naturhistorisk Museum og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Her vil man blandt andet gå endnu mere i dybden med, hvordan både de højeffektive og de mere traditionelle økologiske jordbrug påvirker markens plante- og dyreliv.

ET UBERØRT OMRÅDE INDEN FOR ØKOLOGI

Et nyt forskningsprojekt fra Aarhus Universitet tager fat på et næsten ubeskrevet område inden for den akademiske litteratur. Det handler om, hvordan politik påvirker det økologiske marked, og hvilke tiltag der virker mest fremmende.

ØKOLOGIPOLITIK

Lektor Carsten Daugbjerg fra Institut for Statskundskab ved Aarhus Universitet har beskæftiget sig med landbrugspolitik siden studietiden. Han ved godt, at hans kommende forskningsprojekt om, hvordan økologipolitik påvirker det økologiske marked, ikke per automatik tænder julelys i øjnene på enhver politolog, men som han siger:

– Hvert år omfordeler EU i omegnen af 100 milliarder euro fra det øvrige samfund til landbruget. Som politolog er det interessant, hvorfor og hvordan man tildeler så mange penge til så begrænset en gruppe.

RETTESNOR FOR FREMTIDIG POLITIK

Endnu står der kun økologiske modtagere på en brøkdel af de penge, men den landbrugspolitiske fremtid kan meget vel se anderledes ud – og sandsynligvis med et fingeraftryk fra den århusianske forsker. Projektets overordnede formål er nemlig at udvikle anbefalinger for, hvordan den fremtidige økologipolitik kan udformes i EU og de enkelte lande, og der er kun skrevet meget lidt akademisk litteratur om projektets to hovedområder: I hvilken udstrækning økologipolitik påvirker udviklingen af et marked for økologiske fødevarer, og hvilke politiske

og institutionelle forhold og processer der fremmer vedtagelsen af effektive økologipolitikker.

Forskningsprojektet er endnu i de indledende faser, men når det kommer mere i gang, forventer Carsten Daugbjerg at kunne underbygge sin tese om, at nøglen til at fremme væksten i økologien ligger i statens evne til at udvikle styringskapacitet i et tæt samarbejde med markedsaktørerne. Her er blandt andet Danmark et skoleeksempel, oplyser han.



ØKOLOGI

ER BEDST FOR MILJØET — ELLER ER DET?

Fremtiden stiller store produktions- og miljømæssige krav til verdens planteavl. Størstedelen af den går til at fodre husdyr med, og efterspørgslen på foder vil stige, i takt med at et stort land som Kina får råd til at købe mere kød.

Et økologisk jordbrug skåner miljøet mere end et konventionelt på samme størrelse, men hvis regnestykket også inkluderer, hvor meget de to former for jordbrug producerer, skal det økologiske stramme sig alvorligt an for ikke at blive den største miljøsynder af de to.

Gennem 10 år har forskere fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet (DJF) sammenlignet økologiske og konventionelle jordbrugs påvirk-

ning af miljøet på en lang række områder. Det gælder lige fra kvælstofudvaskning og udledning af drivhusgasser til, hvordan jordens mikrobiologi forandrer

sig, og hvor meget der bliver produceret. Ud over at benytte sig af forskellige simuleringsmodeller gennemfører forskerne forsøg med forskellige dyrkningssystemer



for en række afgrøder på tre forskellige lokaliteter i Danmark. På den måde får de sammenlignet de to typer jordbrug under forskellige klima- og jordforhold.

KAMP TIL STREGEN

Ifølge forskningsprofessor Jørgen E. Olesen fra DJF belaster det økologiske jordbrug generelt miljøet mindre end det konventionelle. Det gælder dog kun, indtil man begynder at se på miljøbelastning per produceret enhed. Så haler det konventionelle jordbrug kraftigt ind på det økologiske, og i nogle tilfælde fortsætter det også forbi.

– Udbyttet fra det økologiske jordbrug kan være så ringe, at det ender med at være hårdest ved miljøet, for hvis der er en dårlig udnyttelse af næringsstofferne i jorden, så risikerer tabene til miljøet også at blive store. Men det betyder ikke, at det konventionelle jordbrug er løsningen. Det har vi set gennem mange års miljøproblemer. Vi er i stedet nødt til at blive ved med at udvikle og forfine de økologiske dyrkningsmetoder, så de bliver mindst ligeså bæredygtige som det konventionelle jordbrug, siger Jørgen E. Olesen. Den opgave kommer han i høj grad til at beskæftige sig med de næste par år som leder af forskningsprojektet ”Dyrkningssystemets effekt på produktion og miljø”. Her skal han blandt andet være med til at udpege driftsforhold, der gør det økologiske jordbrug mere bæredygtigt i forhold til – netop produktion og miljø.



MINDRE SALMONELLA I ØKOLOGISKE FRILANDSGRISE

Risikoen for at blive smittet med salmonella fra svinekød er mindre, hvis kødet stammer fra økologiske frilandsgrise. Det konkluderer forskning fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet (DJF). Grisene er bedre til at modstå infektion med salmonella end konventionelle udendørs- og indendørsgrise, og i sidste ende betyder det mindre smitterisiko for forbrugeren.

De konventionelle og de økologiske frilandsgrise i projektet har i lige høj grad været udsat for salmonellasmitte på et tidspunkt i deres liv. Det viser antistoffer mod salmonella i kødsaften.

Men hos de konventionelle grise, både udendørs og indendørs, er der en sammenhæng mellem niveauet af salmonella i kødsaften og den mængde salmonellabakterier, de udskiller i deres gødning. Det er der ikke hos de økologiske grise, selvom de har været udsat for salmonellasmitte i samme grad som de konventionelle grise. Det tyder på, at de økologiske grise er mere modstandsdygtige over for smitten, forklarer forsker Marianne Bonde fra Institut for Husdyrsundhed, Velfærd og Ernæring ved DJF. Generelt viser undersøgelsen en mindre udskillelse af salmonella fra frilandsgrise, uanset om de er økologiske eller ej.

FOTO: ARKIV DJF



Generelt peger undersøgelsen fra Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet (DJF) på, at frilandsgrise er mere modstandsdygtige over for salmonella, uanset om de er økologiske eller ej.



PENSIONERET SLAVIST OVERSÆTTER KINESISK HISTORIEVÆRK

Da professor i slaviske sprog Gunnar O. Svane blev pensioneret, begyndte han at fordybe sig i det kinesiske sprog. I dag, godt ti år efter, har han oversat et af de største kinesiske historieværker. Det har været særdeles udmattende, og mindst to kinesiske ordbøger er blevet slidt op undervejs. Men det har været det hele værd, siger den snart 80-årige oversætter.

Hvorfor i alverden vælger man at kaste sig over studiet af kinesiske skrifttegn, når man lige er gået på pension efter et langt arbejdsliv med forskning og undervisning i russisk, bulgarsk og serbo-kroatisk?

– Ja, det er også tåbeligt, ikke? ler Gunnar O. Svane, der netop har fået udgivet det kinesiske historieværk *Historiske optegnelser* på Aarhus Universitetsforlag – i en helt usædvanlig flot indbinding.

De 938 tætskrevne sider af det 2000 år gamle værk vidner i sig selv om en oversættelsesopgave ud over det sædvanlige. Men når man dertil lægger, at oversættelsen er foretaget af en mand, der først for alvor kastede sig over kinesisk, da han blev pensioneret for godt 10 år siden, lyder det næsten som en olympisk præstation.

– Det har bestemt været et slid. Jeg har siddet meget foran computeren, slidt er par ordbøger op og rendt på biblioteket hvert andet øjeblik. Men det hjalp jo, at jeg faktisk morede mig med at læse selve teksten, så det har været besværet værd. Nu venter jeg bare spændt på, hvad de rigtige sinologer siger til bogen, fortæller Gunnar O. Svane, der i mange år var professor i slaviske sprog ved Aarhus Universitet.

FERIEREJSEN BLEV HANS SKÆBNE

Helt grøn udi det kinesiske var han dog ikke, da han efter sin pensionering begyndte at gå til timer på det daværende Østasiatisk Institut på Aarhus Universitet.

– Da jeg i sin tid skulle til at læse på universitetet i København, ville jeg gerne have læst kinesisk. Men det kunne man ikke dengang lige efter krigen. Man skulle til Sverige, og så meget brændte jeg trods alt heller ikke for det, fortæller Gunnar O. Svane.

I stedet kastede han sig over de slaviske sprog, og i 1965 fik han ansættelse på Aarhus Universitet. Kinesisk fulgte ham som en fritidsbeskæftigelse, lige til han begyndte de egentlige studier – som 69-årig.

– På Østasiatisk var der en lærerinde, Susanne Juul, der henledte min opmærksomhed på Sima Qians *Historiske optegnelser*, og jeg blev straks vældig fanget af hans prosa, husker Gunnar O. Svane.

På en ferierejse til Kina fik han fat på bogen i en udgave med den oprindelige 2000 år gamle tekst og en moderne kinesisk oversættelse. Da han kom hjem,

begyndte han for sin egen fornøjelses og hukommelses skyld at lave en råoversættelse.

– En dag var jeg så uforsigtig at vise det til min lærer, lektor Søren Clausen, og han blev helt fyr og flamme og mente, at det skulle jeg bestemt gå videre med. Så var det, sliddet for alvor begyndte, siger Gunnar O. Svane.

KASTRERET FORFATTER

Sima Qians *Historiske optegnelser* er det kinesiske modstykke til den europæiske oldtids værker af f.eks. Herodot, Livius og Tacitus. Den del af værket, Gunnar O. Svane nu har oversat, markerede en helt ny måde at skrive historie på. Tidligere skrev man annaler om, hvad der foregik fra år til år, men her dominerer personerne for første gang. Der er tale om biografier – en slags blå bog – over vigtige personer i den kinesiske historie frem til det 1. århundrede f.v.t.

– Det er et meget broget materiale, der kunstfærdigt forener historiske kendsgerninger med legende, heroisk idealisering og anekdoter og beretninger, som synes hentet fra folkelige røverhistorier. Det er samfundet set ovenfra, altså kejseren, hans ministre, rådgivere og generaler og andre fine folk. Det kinesiske folk, alle bønderne, håndværkerne osv., har ikke rigtig noget ansigt, siger Gunnar O. Svane.

Forfatteren Sima Qian var hofastrolog hos kejser Wu-di (140-87 f.v.t.) af Handynastiet. Han havde arvet jobbet efter sin fader, men han var mere interesseret i historiske hændelser end i himmellegemernes bevægelse. På faderens dødsleje lovede Sima Qian, at han ville videreføre det værk, som faderen havde begyndt, men det var nær ikke blevet til noget, fordi han kom til at lægge sig ud med kejseren, fortæller Gunnar O. Svane.

– Sima Qian valgte på et tidspunkt at gå i brechen for en general, der havde tabt et slag til hunnerne. Dermed havde

han krænket kejseren, og det kostede normalt hovedet. Men Sima Qian fik snoet sig fri og slap med en legemsstraf – kastration. Det påvirkede ham resten af livet, men han fik skrevet sit værk, fortæller Gunnar O. Svane.

ET LEVENDE VÆRK

Historiske optegnelser er i høj grad en levende del af den kinesiske kultur i dag. Der bliver lavet film og skrevet teaterstykker, der tager episoder op fra bogen, og begivenheder fra værket skildres i alt fra malerkunst til tegneserier. Men nogen bestseller bliver bogen næppe i Danmark. Det ved Gunnar O. Svane uden mærket.

– Det er jo nok kun folk med en særlig interesse for historie og Kina, der køber sådan en bog.

Men jeg har forsøgt at oversætte den, så den kan læses af den alment historieinteresserede læser uden specielle forklarerier udi det kinesiske, siger den forhenværende professor i slavisk.

Og der er ikke flere oversættelser på vej, siger han.

– Ha, ha. Nej, det kan jeg godt love. Det orker jeg ikke. Nu vil jeg læse kinesisk helt for min fornøjelses skyld.

SIMA QIAN: HISTORISKE OPTEGNELSER

PÅ DANSK VED GUNNAR O. SVANE

938 SIDER, 498 KR.

AARHUS UNIVERSITETSFORLAG

Det har taget Gunnar O. Svane 10 år at oversætte oldtidens største kinesiske historieværk til dansk. Og der er ikke flere oversættelser på vej fra hans hånd, siger den snart 80-årige pensionerede professor fra Aarhus Universitet.



FOTO: LARS KRUSE / AU-FOTO

For femte gang har Aarhus Universitets Forskningsfond uddelt ph.d.-priser til fem lovende unge forskere. De afsluttede alle forskeruddannelsen i 2006 og modtager hver 50.000 kr. som anerkendelse for deres ph.d.-projekt. Prisen blev indstiftet i forbindelse med universitetets 75-års jubilæum i 2003.

PH.D.-PRISER TIL

FEM LOVENDE UNGE



PROTEINER TIL MEDICIN

Den 31-årige cand.scient. Christian Brix Folsted Andersen har i løbet af sit ph.d.-studium arbejdet med to forskellige forskningsprojekter. Det ene projekt omhandler strukturelle studier af proteinet elongeringsfaktor 3, som spiller en nøglerolle i stofskiftet hos gær og andre svampe. Et tilsvarende protein findes ikke i mennesker og andre pattedyr, og proteinet er derfor et potentielt mål for udvikling af nye lægemidler, der kan bruges mod svampeinfektioner i mennesker og dyr. Det andet projekt involverer strukturbestemmelse af exon junction-komplekset, der består af fire proteiner og et nukleinsyremolekyle. Komplekset er essentielt for at undgå fejl, når det genetiske budskab skal "oversættes" til de arbejdende proteiner i den menneskelige celle.

Christian Brix Folsted Andersens resultater fra de to projekter er blevet publiceret i *Nature* og *Science*, de to mest anerkendte og prestigefyldte tidsskrifter i verden inden for naturvidenskab.

Christian Brix Folsted Andersen har siden 2006 været ansat som postdoc ved "Centre for mRNP Biogenesis and Metabolism" på Aarhus Universitet.



NYSKABELSE I DANSK FORMUERET

30-årige cand.jur. Pia Moltke Jensen har forsket i det formueretlige konneksitetsbegreb, dvs. det forhold, at flere parter fordringer udspringer af samme retsforhold, hvilket giver parterne udvidede muligheder for at få deres krav indfriet.

Hun har undersøgt konneksitetsbegrebet, som det kommer til udtryk inden for modregning og tilbageholdsret. Hendes forskning tager udgangspunkt i en lang række afsagte domme og kendelser, idet området ikke er lovreguleret. Særligt til brug for analysen af konneksitetsbegrebet inden for modregning tager hun udgangspunkt i en model, som hun selv har udviklet.

Hendes analyse er mundet ud i en identificering af kerneområdet for konneksiteten, herunder hvilke hensyn der er styrende for afgrænsning af begrebet. Der er tale om en nyskabelse i dansk formueret, som formentlig både vil indtage en central plads i den juridiske litteratur og finde anvendelse i det praktiske retsliv.

Pia Moltke Jensen er i dag advokatfuldmægtig hos Lett Advokatfirma, Århus.



GENKENDELSESSCENER I JOHANNESSEVANGELIET

34-årige cand.theol. Kasper Bro Larsen har forsket i den tidligste kristne litteratur set i lyset af antikkens almene fortællekonventioner. Hans ph.d.-afhandling viser, hvordan Johannesevangeliet er opbygget af typiske genkendelses- eller erkendelsesscener: Ligesom helten Odysseus i Odysseen eller guden Dionysos i Bacchanterne ankommer også Jesus til sine egne som en fremmed i forkledning og udfordrer fortællingens personer til at anerkende hans sande identitet bag masken.

Genkendelsesscenen danner ramme om evangeliets teologiske erkendelsesspil; samtidig indikerer den, at afstanden mellem den jødisk-kristne og den græsk-romerske kultursfære i antikken næppe var så stor, som forskningen traditionelt har konstrueret det. Afhandlingen udkommer på forlaget Brill, Leiden/Boston i foråret 2008.

Kasper Bro Larsen er i 2007 blevet ansat som adjunkt ved Afdeling for Gammel og Ny Testamente på Aarhus Universitet.

FORSKERE



HVORFOR ÆLDES VI

Den 31-årige cand.med. Kasper Kyng har forsket i, hvorfor mennesker ældes. Sygdomme som hjertekarsygdomme, kræft, sukkersyge og slidgigt opstår oftest i forbindelse med ældning. Skal vi kunne forebygge disse sygdomme, er det nødvendigt at vide mere om, hvorfor vi ældes. Udgangspunktet for Kasper Kyngs ph.d.-projekt var derfor at undersøge aldringsforandringer på genniveau. Kasper Kyng fandt flere hundrede nye gener, der ikke tidligere har været forbundet med aldring. Forsøgene viste endvidere, at forringet reparation af skader på arvematerialet formentlig er en vigtig årsag til aldring.

Tilsammen kan resultaterne være med til at forklare, hvorfor vi ældes, og bruges til at teste, hvorledes nye behandlinger indvirker på aldringsprocessen. Det kunne for eksempel være nye typer medicin, ændret kost eller ændret levevis. Kasper Kyng har gennem sine studier været med til at starte et nyt forskningsfelt, og hans resultater har været publiceret i flere internationalt anerkendte tidsskrifter.

Kasper Kyng afslutter i 2007 turnus ved Århus Universitetshospital og søger herefter introduktionslægestilling på Skejby Sygehus.



OVERKLASSEBOLIGER FRA 1570-1870

Den 36-årige cand.mag. Thomas Lyngby afhandling er et skelsættende kulturhistorisk studie i danske overklasseboliger i byen fra 1570-1870. Afhandlingen afdækker sammenhænge mellem boligens indretning og organiseringen af beboernes bevidsthed, samt hvordan disse størrelser har ændret sig. Den kaster nyt lys ikke alene på boligens stilistiske og materielle indretning, men også på beboernes sanse-, føle- og bevidsthedsliv over tre hundrede år. Med denne nyskabende tilgang bryder Thomas Lyngby med den fagvidenskabelige, danske historikertidition og lancerer en helt anderledes og særdeles konstruktiv måde at skrive historie på.

Thomas Lyngby har siden 2006 været ansat som museumsinspektør ved Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.



FORNEM HÆDER TIL PROFESSOR DORTE BERNTSEN

Aarhus Universitets videnskabspris på 75.000 kr. gik i år til professor Dorte Berntsen fra Psykologisk Institut, for hendes innovative og originale bidrag til studierne af involuntære selvbiografiske erindringer - et forskningsområde, der både nationalt og internationalt er i kraftig vækst bl.a. takket være Dorte Berntsen.

Involuntære selvbiografiske erindringer dækker over tilfældige sanseindtryk, som en melodi i radioen eller duften fra en blomstereng, som kan fremkalde spontane erindringer fra vores personlige fortid.

- Tidligere blev disse spontane erindringer mest betragtet som et tegn på en psykisk forstyrrelse, men spontane erindringer er også en integreret del af vores hverdag, og de fleste mennesker har typisk 2-5 spontane erindringer om dagen, siger Dorte Berntsen.

Dorte Berntsen er desuden en engageret og kompetent underviser samt en meget aktiv formidler af videnskabelige problemstillinger. Hun har blandt andet haft stor indflydelse på samfundsdebatten vedrørende troværdigheden af børns og voksnes vidneudsagn.

Videnskabsprisen, der bærer navnet "Rigmor og Carl Holst-Knudsens Videnskabspris" blev indstiftet den 28. maj 1956 i anledning af landsretssagfører Carl Holst-Knudsens 70-års fødselsdag, hvor han fratrådte som formand for bestyrelsen for det dengang private Aarhus Universitet.

LIBEROEN I FORSKNINGENS SUPERLIGA

Da Helge Sander den 27. november 2001 blev udnævnt til minister for videnskab, teknologi og udvikling, udtalte han til flere medier, at han var overrasket. Hans egen overraskelse var dog for intet at regne i forhold til mange andres: Nu skulle en mand, der primært var kendt for at være vild med læderfodbolde og mænd i stramme cykeltrikoter, altså til at løbe op ad banen og fordele boldene i dansk forskning. Var han overhovedet i træning til det?

Hvordan kunne det gå til, spurgte folk fra både sidelinjen og udskiftningsbænken. Der begyndte hurtigt at versere rygter om, at statsminister Foghs tiltro til Sanders evner som videnskabsminister skyldtes et gammelt foto af Sander – et foto, der tilsyneladende skulle have overbevist statsministeren om, at Sander var parat til at få den forskningspolitiske førertrøje.

Efter en minutøs gennemgang af billedarkivernes utallige Sanders-fotos er vi nu sikre på at have fundet det.

Det kræver ikke store billedanalytiske talenter at se, hvorfor netop dette foto har overbevist statsministeren: En mand, der i den grad kan bruge bolden og tilmed ligner en venstreorienteret litteraturprofessor (dog med slipset som

solid garant for en borgerlig-liberal grundholdning), skal man lede længe efter. Man kender en vinder, når man ser ham, og her er en mand, der er bestemt til mere end at være vandbærer. De store briller giver et skarpt syn, der aflæser banen på et millisekund. Han ligner en, der både kan både spurte, dribble og jonglere, så boldene bliver i luften. Og så kan han sælge billetter i forskerverdenen, har

statsministeren uden tvivl tænkt, da han så billedet af den unge fodboldentusiast.

Efter 2000 dage på banen kunne Sander for nylig konstatere, at han fortsat er i god form og ikke har svigtet tilliden fra anfører Fogh. Rygtet vil vide, at Sander nu går efter at slå Paolo Maldinis klubrekord i AC Milan, når det gælder antal spillede kampe på det samme hold.

Hans Plauborg



Helge Sander jonglerer med bolden i Herning angiveligt i 1977, hvor han var med til at stifte Dansk Professionelt Fodboldforbund.

FOTO: SCANPIX